

Köppra-Haugenen och hans slakteri

Av Nils Olsson ("Bens Nisse"), 1880 – 1972

Ett yrke som gått tillbaka mycket är slaktarens. Förr i tiden var det många som sysslade med slakt. De köpte djuren av bönderna, och slaktade dem sedan hemma. Köttet salufördes på torget i öppna vagnar. En del av köttet såldes till folk hemma i samhället.

Vi hade en sådan slaktare i Hällevik. Han kallades "Köppra-Haugenen". Djuren köpte han hos bönderna slaktade dem hemma, och sålde sen köttet i stugorna. Han köpte både levande och döda djur. Om det var ett djur som hade dött hemma hos bonden, skickade han bud efter slaktaren, och denne köpte sen djuret för en billig penning. Köttet styckades och såldes till folk hemomkring som lät sig väl smaka. Att någon blev sjuk av det, hördes aldrig omtalas.

Vi pojkar hjälpte honom alla dagar när han skulle slakta, och särskilt när han skulle slakta får. När han dödat fåret lades det på rygg på en bänk. Sen sprättade vi upp alla fyra benen. Därefter fick vi sätta munnen till vid hålen, som vi hade skurit upp, och blåsa så att fåret blev som en ballong. Då gick det lätt att flå av skinnet.

En annan gång hade han en arg tjur han skulle slakta. Tjuren hade ring i nosen, däri trädde ett rep och därefter bands djuret fast i en stolpe. Slaktaren höll upp huvudet på tjuren, medan hans son skulle slå den i pannan med en yxa. Men hur det var, så slog han fel och det ena hornet rök all världens väg. Följden blev att tjuren slet sig lös. Slaktaren höll sig fast i det horn som fanns kvar. Det blev an ringdans utan like. Tjuren sprang runt och slaktaren högg med kniven gång på gång i djurets nacke. Till sist lyckades han på så sätt avliva tjuren.

Så var det en bonde som hade getter i sin skog. Dessa skulle äta upp "tjyrnet" (= sly och törnesnår), som fanns där. I stället gnagde de av barken på träder. Detta fick till följd, att han sålde alla getterna till slaktaren. De slaktade hos bonden, och köttet salufördes här på orten som lammkött.

Slaktaren hade bara en spann. Den tog han blodet i vid hemslakten, och när han sedan behövde vatten till hushållet, tog han det i den öppna brunnen med samma spann. Följden blev att de drack lika mycket blod som vatten. Även grannen fick sin del av blodet, då de hade samma brunn.

Av fiskarna köpte slaktaren även tumlare och smälte fett ur dem. Detta försiggick i slaktboden. Fettet användes istället för linolja när de målade sina hus. Likaledes användes det som skokräm för att få vattentäta stövlar och skor. Det luktade hemsk i detta slakteri, men någon matförgiftning hörde man aldrig omnämnas.

Denna slaktare var en flaskans vän, och han söp sig full allt emellanåt. En gång var vi några pojkar som skulle gå till ett annat fiskeläge. Då hittade vi honom full vid ett vattendrag. Han hade näsan över vattnet och ögonen stod vidöppna. En av oss satte sitt finger på pupillen i hans ena öga, men han blinkade inte. Vi trodde han var död, så vi bar hem honom och lade honom på golvet. Dagen efter var han på benen igen, lika frisk och kry som vanligt. Han blev gammal. "Köpper" dog vid 85 års ålder, vilket på den tiden var ett långt liv.